

<https://doi.org/10.26565/1992-2337-2026-1-05>

УДК: 35.073:336.14]:338.246.8(477)

Легкий Сергій Володимирович,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри державного управління,
заступник директора з науково-педагогічної роботи*

Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

м. Київ, вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01601, Україна

e-mail: serhii.lehkyi@knu.ua <https://orcid.org/0009-0003-6690-8273>

ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено фінансово-бюджетні механізми реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України. Обґрунтовано, що повномасштабна війна спричинила суттєві соціально-економічні втрати, масштабні руйнування інфраструктури, скорочення економічної активності та значне зростання потреб у фінансових ресурсах для забезпечення відбудови держави. У таких умовах фінансово-бюджетні механізми набувають стратегічного значення як інструмент мобілізації, розподілу та ефективного використання ресурсів, необхідних для реалізації пріоритетів державної політики та забезпечення сталого розвитку територій.

Здійснено аналіз сучасних наукових підходів до розуміння сутності фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики. Встановлено, що сучасні дослідження розглядають бюджетну систему не лише як механізм фінансування державних видатків, а як комплексний інструмент управління соціально-економічним розвитком, структурною модернізацією економіки, територіальним розвитком та забезпеченням суспільної стабільності.

Проаналізовано практичний досвід фінансово-бюджетного забезпечення післявоєнного відновлення України. Визначено роль державного бюджету, місцевих бюджетів, міжнародної фінансової допомоги, Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, програми «Відновлення» та механізму Ukraine Facility у фінансуванні відбудовчих процесів. Доведено, що сучасна система фінансування відновлення характеризується багатоканальністю та поєднанням внутрішніх і зовнішніх джерел ресурсного забезпечення. Водночас встановлено наявність проблем, пов'язаних із необхідністю підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів, посилення міжінституційної координації, удосконалення системи моніторингу та оцінювання результативності реалізації бюджетних програм.

Як цитувати: Легкий С. В. Фінансово-бюджетні механізми реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України. *Державне будівництво*. 2026. № 1 (39). С. 61–75. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2026-1-05>

In cites: Lehkyi, S.V. (2026). Financial and budgetary mechanisms for public policy implementation in the context of ukraine's post-war recovery. *State Formation*, no. 1 (39), 61–75. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2026-1-05> [in Ukrainian].

© Легкий С. В., 2026

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

Запропоновано авторський підхід до вдосконалення фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики, який передбачає формування інтегрованої системи стратегічного управління фінансовими ресурсами післявоєнного відновлення на основі принципів результативного бюджетування, цифровізації управлінських процесів, фінансової децентралізації та залучення міжнародних і приватних інвестицій.

Обґрунтовано доцільність створення єдиної цифрової платформи управління фінансовими потоками відбудови, що забезпечить підвищення прозорості використання коштів, ефективності прийняття управлінських рішень та досягнення стратегічних цілей розвитку України.

Ключові слова: *публічна політика, фінансово-бюджетний механізм, державний бюджет, післявоєнне відновлення, фінансова децентралізація, бюджетна політика, територіальний розвиток, публічне управління, Ukraine Facility, єВідновлення.*

Вступ. Повномасштабна війна спричинила безпрецедентні соціально-економічні втрати для України, що супроводжуються руйнуванням виробничої, транспортної, житлової та соціальної інфраструктури, скороченням економічної активності, зменшенням доходів бюджетів усіх рівнів та зростанням потреб у фінансуванні відновлювальних заходів. За таких умов особливої актуальності набуває проблема формування ефективних фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики, здатних забезпечити не лише акумулювання необхідних фінансових ресурсів, а й їх раціональний розподіл відповідно до стратегічних пріоритетів післявоєнного розвитку держави.

Сучасна практика відновлення України засвідчує, що традиційні підходи до бюджетного фінансування не повною мірою відповідають масштабам існуючих викликів. Значна залежність від міжнародної фінансової допомоги, необхідність координації великої кількості учасників процесу відбудови, нерівномірність соціально-економічного розвитку територій та потреба у забезпеченні прозорості використання коштів обумовлюють необхідність удосконалення існуючих фінансово-бюджетних інструментів. У зв'язку з цим особливого значення набуває наукове обґрунтування напрямів розвитку фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України.

Огляд літератури. Останніми роками у вітчизняній науці посилилася увага до проблем фінансово-бюджетного забезпечення реалізації публічної політики, особливо в контексті післявоєнного відновлення України. Сучасні дослідження демонструють перехід від традиційного розуміння бюджету як інструменту фінансування державних видатків до ширшого бачення фінансово-бюджетних механізмів як системи стратегічного управління розвитком держави, територій та суспільства. Найбільш значущі дослідження у цій сфері належать Т. С. Шостак, А. Попазогло, В. В. Румянцевій, І. П. Лопушинському, О. В. Козирю, А. А. Кучмі, О. В. Неізнестній, А. А. Григоруку, Л. М. Литвин, В. А. Січкару, В. В. Коровію та низці інших дослідників.

Аналіз їх публікацій свідчить, що фінансово-бюджетні механізми розглядаються як важливий інструмент структурної модернізації економіки, збалан-

сованого територіального розвитку, фінансової децентралізації, соціальної стабільності та подолання кризових явищ. У працях зазначених авторів обґрунтовується необхідність поєднання бюджетного регулювання, державних інвестицій, міжбюджетних трансфертів, місцевих фінансів та програмно-цільового підходу для досягнення стратегічних цілей публічної політики.

Водночас, попри значний науковий доробок, недостатньо розробленими залишаються питання інтеграції фінансово-бюджетних механізмів у єдину систему управління післявоєнним відновленням України. Особливої уваги потребують проблеми координації державних, місцевих, міжнародних і приватних фінансових ресурсів, підвищення прозорості їх використання, запровадження результативного бюджетування та цифрового моніторингу відбудовчих процесів. Саме це зумовлює актуальність подальшого дослідження фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України.

Мета статті полягає у узагальненні теоретичних підходів до розуміння сутності фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики, аналіз сучасного практичного досвіду фінансово-бюджетного забезпечення післявоєнного відновлення України та обґрунтування авторських пропозицій щодо вдосконалення механізмів мобілізації, розподілу й використання фінансових ресурсів для забезпечення ефективної реалізації державної політики відбудови та сталого розвитку територій.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить системний підхід до вивчення фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України, який дозволив розглядати бюджетну систему як комплекс взаємопов'язаних інструментів мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей державного розвитку. Авторський підхід ґрунтується на поєднанні концепцій стратегічного фінансового управління, результативного бюджетування, фінансової децентралізації та багатоканального фінансування процесів відбудови.

Для досягнення мети дослідження використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів. Метод аналізу та синтезу застосовано під час узагальнення наукових підходів до розуміння сутності фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики. Порівняльний метод використано для зіставлення наукових концепцій та практичних механізмів фінансового забезпечення післявоєнного відновлення. Системно-структурний метод дав змогу визначити складові фінансово-бюджетного механізму та встановити взаємозв'язки між державними, місцевими, міжнародними та приватними джерелами фінансування. Метод узагальнення використано для формування висновків щодо сучасного стану фінансово-бюджетного забезпечення відбудови України. Метод моделювання застосовано під час розроблення авторської моделі фінансово-бюджетного механізму реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення.

Інформаційну базу дослідження становили наукові праці вітчизняних учених, нормативно-правові акти України, аналітичні матеріали міжнародних організацій, офіційні дані органів державної влади, а також інформаційні ресурси щодо реалізації програм відновлення та фінансування відбудовчих процесів в Україні. Логіка дослідження передбачала послідовне виконання трьох етапів: аналіз теоретичних підходів до розуміння фінансово-бюджетних механізмів; дослідження сучасної практики фінансового забезпечення післявоєнного відновлення України; розроблення авторських пропозицій щодо вдосконалення фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики.

Основні результати дослідження. Сучасні трансформаційні процеси, пов'язані з післявоєнним відновленням України, актуалізують необхідність переосмислення ролі фінансово-бюджетних механізмів у реалізації публічної політики. Масштабні руйнування інфраструктури, необхідність відновлення виробничого потенціалу, забезпечення соціального захисту населення та модернізації системи публічного управління формують потребу у створенні ефективної моделі мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів. У таких умовах фінансово-бюджетний механізм набуває значення не лише інструменту фінансування державних програм, а й стратегічного засобу забезпечення довгострокового розвитку держави.

Наукове осмислення ролі бюджетних інструментів у забезпеченні суспільного розвитку знайшло відображення у працях провідних українських та зарубіжних дослідників. Значний внесок у дослідження проблем державного регулювання економічного розвитку зробив Т. С. Шостак, який наголошує, що бюджетна політика повинна виступати інструментом структурної модернізації економіки, стимулювання інноваційної діяльності та формування передумов для стійкого економічного зростання [1]. На думку вченого, державні фінанси мають забезпечувати не лише підтримання поточної діяльності держави, а й створення умов для якісних економічних змін. Такий підхід набуває особливого значення в умовах післявоєнної відбудови, коли відновлення потребує не механічного відтворення довоєнного стану економіки, а її модернізації відповідно до європейських стандартів розвитку.

Вагомий внесок у розвиток теорії бюджетного регулювання територіального розвитку належить А. Попазогло. У своїх працях дослідник доводить, що ефективність бюджетної системи визначається її здатністю забезпечувати збалансований розвиток територій та мінімізувати міжрегіональні диспропорції [2]. Вчений наголошує на необхідності використання бюджетних трансфертів, субвенцій та програм підтримки як інструментів територіального вирівнювання. В умовах післявоєнного відновлення такий підхід набуває особливої актуальності через значну нерівномірність руйнувань та різний рівень соціально-економічних втрат регіонів України.

Особливу увагу питанням фінансової децентралізації приділяє В. Румянцева, яка розглядає бюджетну систему як інструмент забезпечення фінансової самостійності територіальних громад та підвищення ефективності використан-

ня публічних коштів [3]. Науковиця обґрунтовує, що розширення фінансових можливостей місцевого самоврядування сприяє оперативному реагуванню на потреби населення та формуванню локальних стратегій розвитку. У контексті післявоєнного відновлення саме громади виступають первинними суб'єктами реалізації більшості відновлювальних заходів, що підсилює значення запропонованого підходу.

Концептуальні засади функціонування фінансового механізму держави детально досліджені Лопушинського І. П., Козиря О. В. та Кучми А. А., які визначає його як систему взаємопов'язаних форм, методів, важелів та інструментів формування і використання фінансових ресурсів [4]. Учені наголошує на необхідності узгодження бюджетної, податкової та інвестиційної політики для досягнення стратегічних цілей розвитку держави. Така позиція дозволяє розглядати післявоєнне відновлення як комплексний процес, що потребує інтеграції різних фінансових інструментів в єдину систему управління.

Важливі теоретичні положення щодо ролі бюджету у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави сформульовані О. В. Неізвєстною, А. А. Григоруком та Л. М. Литвин. Науковці підкреслюють необхідність досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю при формуванні бюджетної політики [5]. В умовах післявоєнного відновлення дана теза набуває особливого значення, оскільки поряд із завданнями економічного зростання держава повинна забезпечувати підтримку внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, постраждалих від війни громадян та інших соціально вразливих категорій населення.

Наукова думка приділяє значну увагу питанням використання державних фінансів як інструменту подолання кризових явищ. В. А. Січкара доводить, що державні інвестиції здатні виступати каталізатором економічного зростання в періоди масштабних суспільних трансформацій та економічних потрясінь [6]. Учений наголошує на необхідності активної участі держави у фінансуванні інфраструктурних проєктів, розвитку людського капіталу та підтримці інновацій. Зазначені положення є особливо актуальними, оскільки обсяг потреб у відбудові значно перевищує можливості приватного сектору.

Фундаментальне значення для дослідження фінансово-бюджетних механізмів має концепція В. В. Коровій, який визначив три ключові функції державних фінансів: алокаційну, розподільчу та стабілізаційну [7]. У контексті післявоєнного відновлення всі три функції набувають особливого значення. Алокаційна функція забезпечує фінансування суспільно важливих проєктів, розподільча сприяє підтримці соціальної справедливості, а стабілізаційна дозволяє мінімізувати негативні економічні наслідки війни.

Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що сучасне розуміння фінансово-бюджетних механізмів виходить за межі традиційного сприйняття бюджету як інструменту фінансування державних видатків. Бюджетна система дедалі більше розглядається як стратегічний інструмент управління розвитком територій, стимулювання економічної активності, забезпечення соціальної стабільності та реалізації довгострокових пріоритетів державної політики.

Таблиця 1. – Наукові підходи до розуміння ролі фінансово-бюджетних механізмів у реалізації публічної політики

Table 1. – Scientific Approaches to Understanding the Role of Financial and Budgetary Mechanisms in Public Policy Implementation

Автор Author	Основні положення Main Provisions	Значення для післявоєнного відновлення Significance for Post-War Recovery
Т. С. Шостак	Бюджетна політика є інструментом структурної модернізації економіки	Формування нової економічної моделі розвитку України
А. Попазогло	Бюджетне регулювання забезпечує збалансований територіальний розвиток	Зменшення міжрегіональних диспропорцій відновлення
В. В. Румянцева	Фінансова децентралізація підвищує ефективність використання ресурсів	Посилення спроможності територіальних громад
І. П. Лопушинський, О. В. Козир, А. А. Кучма	Фінансовий механізм є системою взаємопов'язаних інструментів управління ресурсами	Комплексне фінансування процесів відбудови
О. В. Неізнестна, А. А. Григорук, Л. М. Литвин	Бюджетна політика повинна поєднувати ефективність і соціальну справедливість	Забезпечення соціальної згуртованості населення
В. А. Січкара	Державні інвестиції стимулюють економічне відновлення	Реалізація масштабних програм реконструкції
В. В. Коровій	Публічні фінанси виконують алокаційну, розподільчу та стабілізаційну функції	Формування комплексної системи післявоєнного розвитку

Джерело: складено автором роботи на основі [1-7].

Source: Compiled by the author based on [1-7].

Після початку повномасштабної агресії Російської Федерації проти України система публічних фінансів зіткнулася з безпрецедентними викликами, пов'язаними зі скороченням економічної активності, зниженням податкових надходжень, руйнуванням інфраструктури та необхідністю фінансування масштабних оборонних і соціальних видатків. Водночас бюджетна система продемонструвала високий рівень адаптивності та стала основним інструментом забезпечення стійкості держави, підтримки населення та створення передумов для подальшого відновлення.

Згідно з оцінками World Bank, European Commission, United Nations та Government of Ukraine, загальна потреба у відновленні та реконструкції України вже перевищує сотні мільярдів доларів США, що формує необхідність створення багаторівневої системи фінансування відбудови [8]. У таких умовах державний бюджет фактично перетворився на координуючий центр акумулювання внутрішніх та зовнішніх фінансових ресурсів.

Одним із ключових фінансово-бюджетних інструментів стала діяльність Фонду ліквідації наслідків збройної агресії. Створення зазначеного фонду

дозволило централізувати фінансування проєктів відновлення житлового фонду, транспортної інфраструктури, закладів охорони здоров'я, освіти та об'єктів критичної інфраструктури. Практика функціонування фонду засвідчила можливість швидкої концентрації ресурсів на найбільш пріоритетних напрямках відбудови, хоча водночас виявила необхідність посилення механізмів моніторингу ефективності використання бюджетних коштів [8].

Важливим елементом фінансово-бюджетного забезпечення відновлення стала реалізація державної програми «Відновлення», яка передбачає надання громадянам компенсацій за пошкоджене або зруйноване житло. На відміну від традиційних бюджетних програм, зазначений механізм базується на цифрових інструментах адміністрування, що дозволяє підвищити прозорість використання бюджетних ресурсів, мінімізувати корупційні ризики та скоротити строки надання допомоги населенню [9].

Особливе значення для забезпечення фінансової стабільності України мала міжнародна фінансова підтримка. Упродовж 2022–2026 років значна частина видатків державного бюджету фінансувалася за рахунок грантів та пільгових кредитів міжнародних партнерів. Така модель дозволила забезпечити виконання державою соціальних зобов'язань навіть в умовах значного скорочення власних доходів бюджету. Водночас залежність від зовнішнього фінансування актуалізує необхідність пошуку додаткових внутрішніх джерел формування фінансових ресурсів [11].

Важливим напрямом розвитку фінансово-бюджетних механізмів стало впровадження принципів програмно-цільового бюджетування у сфері відновлення [12]. Поступовий перехід від фінансування окремих заходів до фінансування конкретних результатів дозволяє підвищити ефективність використання бюджетних коштів та забезпечити оцінювання досягнутих результатів на кожному етапі реалізації публічної політики [13].

Позитивним прикладом використання фінансово-бюджетних механізмів стала діяльність територіальних громад, які після проведення реформи децентралізації отримали додаткові фінансові ресурси та управлінські повноваження [14]. Значна частина громад змогла самостійно реалізовувати проєкти відновлення об'єктів соціальної інфраструктури, житлового фонду та комунального господарства, використовуючи власні бюджетні ресурси, державні субвенції та міжнародну технічну допомогу [15].

Проведений аналіз свідчить, що сучасна модель фінансово-бюджетного забезпечення відновлення України має багатоканальний характер та базується на поєднанні державних, місцевих і міжнародних фінансових ресурсів [16]. Водночас існуюча система залишається переважно орієнтованою на фінансування окремих проєктів та заходів, тоді як стратегічні завдання післявоєнного розвитку потребують формування інтегрованої системи управління фінансовими потоками на основі довгострокових пріоритетів державної політики [17].

На основі проведеного теоретичного аналізу та дослідження сучасної практики післявоєнного відновлення можна стверджувати, що ефективність фінансово-бюджетних механізмів визначатиметься не лише обсягом залучених ресурсів, а насамперед якістю їх управління [18]. Сучасні виклики вимагають переходу від традиційної моделі бюджетного фінансування до системи стратегічного фінансового управління відновленням, у межах якої кожна бюджетна гривня повинна бути пов'язана із конкретними результатами публічної політики [19].

Таблиця 2. – Основні фінансово-бюджетні інструменти післявоєнного відновлення України

Table 2. – Main Financial and Budgetary Instruments for Ukraine's Post-War Recovery

Інструмент Instrument	Джерело фінансування Source of Funding	Напрямок викорис- тання Purpose of Use	Результати реалізації Implementation Outcomes
Державний бюджет України	Податкові та неподаткові надходження	Соціальна сфера, оборона, відновлення	Забезпечення безперервності функціонування держави
Фонд ліквідації наслідків збройної агресії	Бюджетні ресурси та спеціальні надходження	Відновлення інфраструктури	Реалізація відбудовчих проєктів
Програма «Відновлення»	Державний бюджет	Компенсація втрат житла	Підтримка постраждалого населення
Ukraine Facility	Кошти Європейського Союзу	Відновлення та реформи	Фінансова підтримка структурних змін
Міжнародні гранти та кредити	Міжнародні фінансові організації	Бюджетна підтримка та реконструкція	Забезпечення макрофінансової стабільності
Місцеві бюджети	Власні доходи громад	Відновлення територій	Реалізація локальних проєктів розвитку

Джерело: складено автором роботи самостійно.

Source: Compiled by the author of this work.

На думку автора, фінансово-бюджетний механізм післявоєнного відновлення доцільно розглядати як інтегровану систему взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування, міжнародних партнерів, бізнесу та громадянського суспільства, спрямовану на мобілізацію, розподіл, моніторинг та оцінювання використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей розвитку держави.

Запропонована модель передбачає формування єдиної цифрової системи управління фінансовими ресурсами відновлення, яка забезпечуватиме прозорість руху коштів, координацію дій усіх учасників відбудови та постійне оцінювання результативності реалізації публічної політики. Центральне місце в

такій системі повинно належати механізмам моніторингу та оцінювання, які дозволять перейти від контролю витрат до контролю досягнутих результатів.

Важливою складовою запропонованого підходу є посилення ролі місцевого самоврядування у процесах відновлення. Результати реформи децентралізації довели спроможність територіальних громад ефективно управляти фінансовими ресурсами та реалізовувати локальні проєкти розвитку [20]. У зв'язку з цим доцільним є розширення практики конкурсного розподілу державних коштів між громадами на основі оцінювання ефективності підготовлених проєктів відновлення.

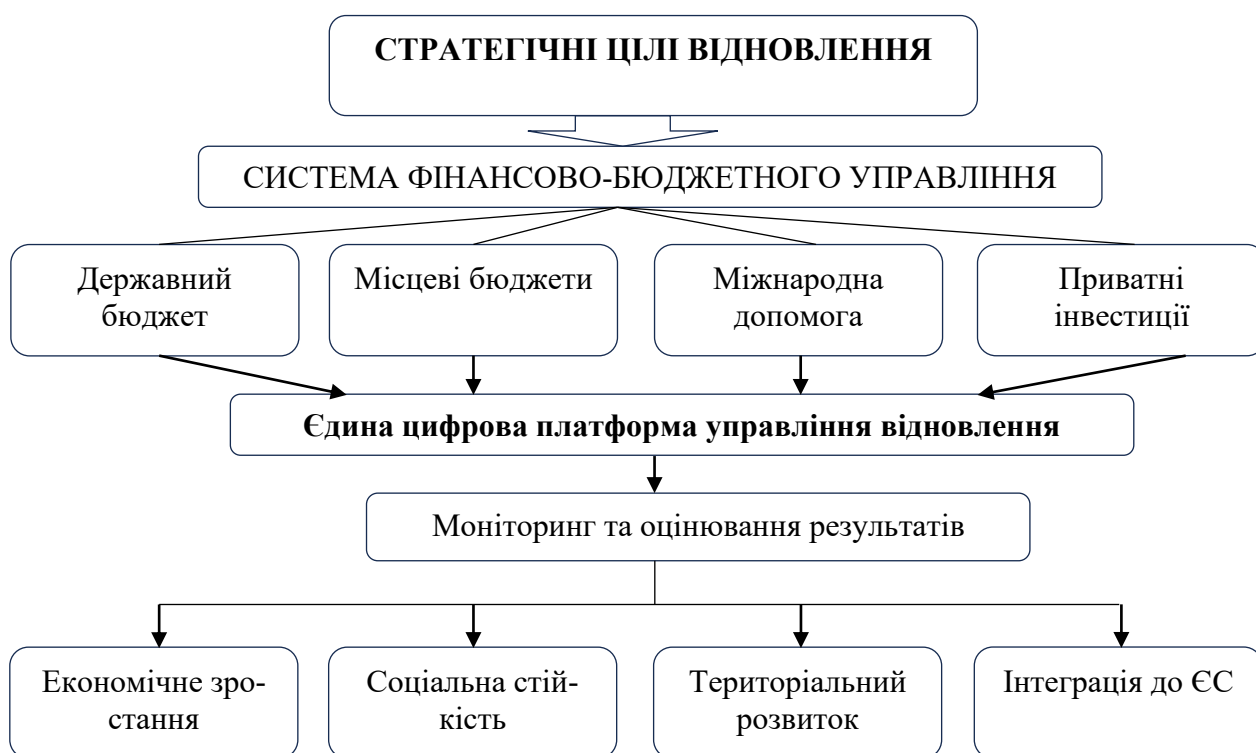

Рисунок 1. – Авторська модель фінансово-бюджетного механізму реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України

Figure 1. – Author's Model of the Financial and Budgetary Mechanism for Implementing Public Policy in the Context of Post-War Recovery in Ukraine

Джерело: складено автором роботи самостійно.

Source: Compiled by the author of this work.

Перспективним напрямом удосконалення фінансово-бюджетного механізму також виступає ширше застосування принципів державно-приватного партнерства. Поєднання бюджетних ресурсів із приватним капіталом дозволить суттєво збільшити масштаби інвестицій у відновлення інфраструктури та прискорити реалізацію стратегічних проєктів розвитку.

Таким чином, подальше вдосконалення фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України повинно ґрунтуватися на поєднанні принципів стратегічного планування, цифрового управління, фінансової децентралізації, результативного бюджетування та широкого залучення міжнародних і приватних фінансових ресурсів. Саме такий підхід здатний забезпечити не лише відновлення зруйнованого потенціалу держави, але й формування нової моделі сталого розвитку, орієнтованої на європейські стандарти врядування та високий рівень суспільного добробуту.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження засвідчило, що фінансово-бюджетні механізми виступають одним із ключових інструментів реалізації публічної політики в умовах післявоєнного відновлення України, забезпечуючи мобілізацію, розподіл та ефективне використання ресурсів для досягнення стратегічних цілей державного розвитку. Узагальнення наукових підходів дозволило встановити, що сучасне трактування фінансово-бюджетного механізму виходить за межі традиційного розуміння бюджету як інструменту фінансування державних видатків та передбачає його використання як комплексного засобу регулювання соціально-економічних процесів, стимулювання територіального розвитку, забезпечення соціальної стабільності та підтримки структурної модернізації економіки.

Аналіз наукових праць засвідчив наявність спільного підходу до розуміння фінансово-бюджетних механізмів як системи взаємопов'язаних інструментів, спрямованих на забезпечення ефективного використання публічних фінансів, підтримку територіального розвитку та досягнення стратегічних цілей державної політики. Водночас сучасні умови післявоєнної відбудови потребують подальшого розвитку зазначених теоретичних положень з урахуванням нових викликів, пов'язаних із масштабними руйнуваннями інфраструктури, необхідністю відновлення людського капіталу та інтеграцією України до європейського простору.

Дослідження практичного досвіду реалізації фінансово-бюджетної політики в Україні показало, що сформована система фінансування відновлення базується на поєднанні ресурсів державного бюджету, місцевих бюджетів, міжнародної фінансової допомоги, грантових програм та спеціалізованих фондів. Реалізація Фонду ліквідації наслідків збройної агресії, програми «Відновлення», механізму Ukraine Facility та інших інструментів підтвердила спроможність держави забезпечувати фінансування пріоритетних напрямів реконструкції навіть в умовах воєнних ризиків та значного бюджетного дефіциту. Разом із тим виявлено необхідність підвищення результативності використання фінансових ресурсів, удосконалення системи моніторингу та оцінювання ефективності бюджетних програм, а також посилення координації між усіма суб'єктами процесу відновлення.

Обґрунтовано авторський підхід до вдосконалення фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики, який передбачає формування інтегрованої системи управління фінансовими ресурсами на основі стратегічного планування, цифровізації бюджетних процесів, розвитку фінансової децентралізації, результативного бюджетування та широкого залучення міжнародних і приватних інвестицій. Запропонована модель орієнтована на забезпечення прозорості фінансових потоків, підвищення відповідальності учасників процесу відновлення та концентрацію ресурсів на досягненні конкретних суспільно значущих результатів.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку теоретичних положень щодо сутності фінансово-бюджетних механізмів реалізації публічної політики шляхом їх розгляду як інтегрованої системи стратегічного управління процесами післявоєнного відновлення, що поєднує інструменти бюджетного регулювання, фінансової децентралізації, цифрового моніторингу та багатоканального фінансування. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів під час розроблення державної та регіональної політики відбудови, удосконалення бюджетних механізмів управління відновленням територій та підвищення ефективності використання публічних фінансів в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шостак Т. С. Формування фінансово-бюджетної політики в контексті нових суспільно-економічних реалій. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 350–356. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-48>
2. Попазогло А. Фінансово-політичні механізми та координація відбудови України. Літопис Волині. *Всеукраїнський науковий часопис*. 2026. № 34. С. 193–197. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2026.34.31>
3. Румянцева В. В. Бюджетна політика в умовах економічних перетворень. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-122>
4. Лопушинський І. П., Козир О. В., Кучма А. А. Деякі аспекти формування та реалізації фінансово-бюджетної політики на місцевому рівні в умовах правового режиму воєнного стану. *Вісник ХНТУ*. 2022. № 4 (83). С. 146–153. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.21>
5. Неізнестна О. В., Григорук А. А., Литвин Л. М. Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62>
6. Січкач В. А. Управлінські підходи державної політики фінансової стабілізації в умовах правового режиму воєнного стану України у контексті сучасних викликів. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2025. № 4 (47). С. 87–91. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2025-4.12>
7. Коровій В. В. Фінансово-бюджетний механізм у системі економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.123>
8. Потреби відновлення України протягом наступних десяти років складуть 588 млрд дол. США. Міністерство розвитку громад та територій України. 2026.

URL: <https://mindev.gov.ua/news/potreby-vidnovlennia-ukrainy-protiahom-nastupnykh-desiaty-rokiv-skladut-588-mlrd-dol-ssha>

9. Фонд ліквідації наслідків збройної агресії. Міністерство розвитку громад та територій України. 2026. URL: <https://mindev.gov.ua/diialnist/fond-likvidatsii-naslidkiv-zbroinoi-ahresii>

10. ЄВідновлення. Міністерство розвитку громад та територій України. 2026. URL: <https://mindev.gov.ua/proiekt/yevidnovlennia>

11. Bogdan T. The Role of Public Finance in Ukraine's Recovery and Reconstruction. *Journal of European Economy*. 2024. № 23 (4). С. 615–634. <https://doi.org/10.35774/jee2024.04.615>

12. Bogdan T., Becker T., Gorodnichenko Y. et al. Public Expenditure and Tax Policy for the Post-War Reconstruction of Ukraine. *The Vienna Institute for International Economic Studies*. 2023. URL: <https://wiiw.ac.at/public-expenditure-and-tax-policy-for-the-post-war-reconstruction-of-ukraine-dlp-6573.pdf>

13. Косаревич Н. Б. Механізми реалізації державної політики відновлення на місцевому рівні: бюджетний вимір. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2026. Т. 37 (76). № 1. С. 69–76. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468-/2026-1/10>

14. Stronger Financial Markets and Institutions for Ukraine's Recovery. Paris: OECD Publishing. 2026. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2026/03/stronger-financial-markets-and-institutions-for-ukraine-s-recovery_99e3d4a5/

15. Financing Ukraine's Recovery and Reconstruction through the Multiannual Financial Framework 2028-2034. Brussels, 2026. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2026/785764/BUDG_BRI%282026%29785764_EN.pdf

16. Чугунов В. І. Фінансово-бюджетна політика в умовах суспільно-економічних перетворень. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 20. С. 125–130. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.125>

17. Бруцький Є. Й. Особливості реалізації складових фінансової політики України в умовах нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-17>

18. Petrukha Nina, Fedirko Nataliia, Piatnychuk Iryna, Lyashenko Pavlo, Plakhotnii Dmytro. Economic Rebuilding Frameworks in Post-War States. *International Journal of Economic Studies*. 2025. Т. 14. № 1. С. 196–210. <https://doi.org/10.31181/ijes1412025196>

19. IMF Staff. Ukraine: Extended Fund Facility Review and Fiscal Policy Priorities for Recovery. *IMF Country Report*. 2026. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2026/058/article-A000-en.pdf>

20. Шалашна А. О. Фінансово-бюджетна політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Економічний вісник університету*. 2023. № 58. С. 17–23. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-58-17-23>

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026 р.

Стаття рекомендована до друку 02.05.2026 р.

Опубліковано 30.05.2026 р.

Lehkyi S. V.,

PhD in Economics, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Public Administration,

Deputy Director for Academic and Research Affairs of the Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service, Taras Shevchenko National University of Kyiv,

60 Volodymyrska Street, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: serhii.lehkyi@knu.ua <https://orcid.org/0009-0003-6690-8273>

FINANCIAL AND BUDGETARY MECHANISMS FOR PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S POST-WAR RECOVERY

Abstract. The article examines financial and budgetary mechanisms for public policy implementation in the context of Ukraine's post-war recovery. It is substantiated that the full-scale war has caused significant socio-economic losses, large-scale destruction of infrastructure, a decline in economic activity, and a substantial increase in the need for financial resources to ensure the country's reconstruction. Under such conditions, financial and budgetary mechanisms acquire strategic importance as instruments for mobilizing, allocating, and effectively utilizing resources necessary for implementing public policy priorities and ensuring sustainable territorial development.

The study analyzes contemporary scientific approaches to understanding the essence of financial and budgetary mechanisms for public policy implementation. It is established that modern research considers the budgetary system not only as a mechanism for financing public expenditures but also as a comprehensive instrument for managing socio-economic development, structural modernization of the economy, territorial development, and ensuring social stability.

The practical experience of financial and budgetary support for Ukraine's post-war recovery is examined. The role of the state budget, local budgets, international financial assistance, the Fund for the Elimination of the Consequences of Armed Aggression, the eRecovery programme, and the Ukraine Facility mechanism in financing reconstruction processes is identified. It is proved that the current recovery financing system is characterized by a multi-channel structure and a combination of domestic and external sources of resource provision. At the same time, several challenges have been identified, including the need to improve the efficiency of budgetary resource utilization, strengthen interinstitutional coordination, and enhance monitoring and evaluation systems for budget programme performance.

The author proposes an approach to improving financial and budgetary mechanisms for public policy implementation, which involves the formation of an integrated system of strategic management of financial resources for post-war recovery based on the principles of performance-based budgeting, digitalization of management processes, fiscal decentralization, and the attraction of international and private investments. The feasibility of creating a unified digital platform for managing reconstruction-related financial flows is substantiated. Such a platform would enhance transparency in the use of funds, improve the effectiveness of managerial decision-making, and contribute to achieving Ukraine's strategic development goals.

Keywords: *public policy, financial and budgetary mechanism, state budget, post-war recovery, fiscal decentralization, budget policy, territorial development, public administration, Ukraine Facility, eRecovery.*

REFERENCES

1. Shostak, T.S. (2025). Formation of financial and budgetary policy in the context of new socio-economic realities. *Stalyy rozvytok ekonomiky*, 4 (55), 350–356. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-48> [in Ukrainian].
2. Popazoglo, A. (2026). Financial and political mechanisms and coordination of the reconstruction of Ukraine. *All-Ukrainian Scientific Journal*, 34, 193–197. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2026.34.31> [in Ukrainian].

3. Rummyantseva, V.V. (2024). Budgetary policy in the context of economic transformations. *Economy and Society*, 68. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-122> [in Ukrainian].
4. Lopushynsky, I.P., Kozyr, O.V., & Kuchma, A.A. (2022). Some aspects of the formation and implementation of financial and budgetary policy at the local level under the legal regime of martial law. *Bulletin of KhNTU*, 4 (83), 146–153. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.4.21> [in Ukrainian].
5. Neizvestna, O.V., Hryhoruk, A.A., & Lytvyn, L.M. (2022). Modern instruments for supporting the financial stability of Ukraine under martial law. *Economy and Society*, 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62> [in Ukrainian].
6. Sichkar, V.A. (2025). Management approaches of the state policy of financial stabilization in the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine in the context of modern challenges. *Publichne upravlinnya ta mytne administruvannya*, 4 (47), 87–91. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2025-4.12> [in Ukrainian].
7. Koroviy, V.V. (2020). Financial and budgetary mechanism in the system of economic development. *Efficient Economy*, 12. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.123> [in Ukrainian].
8. Ukraine's recovery needs over the next ten years will amount to \$588 billion (2026). Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine. URL: <https://mindev.gov.ua/news/potreby-vidnovlennia-ukrainy-protiahom-nastupnykh-desiaty-rokiv-skladut-588-mlrd-dol-ssha> [in Ukrainian].
9. Fund for the Elimination of the Consequences of Armed Aggression (2026). Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine. URL: <https://mindev.gov.ua/diialnist/fond-likvidatsii-naslidkiv-zbroinoi-ahresii> [in Ukrainian].
10. YeVidnovlennia (2026). Ministry of Community and Territorial Development of Ukraine. URL: <https://mindev.gov.ua/proiekty/yevidnovlennia> [in Ukrainian].
11. Bogdan, T. (2024). The Role of Public Finance in Ukraine's Recovery and Reconstruction. *Journal of European Economy*, 23 (4). 615–634. <https://doi.org/10.35774/jee2024.04.615>
12. Bogdan, T., Becker, T., Gorodnichenko, Y. et al. (2023). Public Expenditure and Tax Policy for the Post-War Reconstruction of Ukraine. The Vienna Institute for International Economic Studies. URL: <https://wiiw.ac.at/public-expenditure-and-tax-policy-for-the-post-war-reconstruction-of-ukraine-dlp-6573.pdf>
13. Kosarevych, N.B. (2026). Mechanisms for implementing state recovery policy at the local level: budgetary dimension. *Scientific Notes of V. I. Vernadsky Ternopil National University*, 37 (76), 1, 69–76. <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468-/2026-1/10> [in Ukrainian]
14. Stronger Financial Markets and Institutions for Ukraine's Recovery. (2026). Paris: OECD Publishing. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2026/03/stronger-financial-markets-and-institutions-for-ukraine-s-recovery_99e3d4a5/
15. Financing Ukraine's Recovery and Reconstruction through the Multiannual Financial Framework 2028–2034. (2026). Brussels. URL: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2026/785764/BUDG_BRI%282026%29785764_EN.pdf
16. Chugunov, V.I. (2024). Financial and budgetary policy in the context of socio-economic transformations. *Investments: Practice and Experience*, 20, 125–130. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.125> [in Ukrainian].
17. Brutskiy, E.Y. (2025). Peculiarities of the implementation of the components of Ukraine's financial policy in conditions of instability. *Economy and Society*, 78. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-17> [in Ukrainian].

18. Petrukha Nina, Fedirko Nataliia, Piatnychuk Iryna, Lyashenko Pavlo, Plakhotnii Dmytro. (2025). Economic Rebuilding Frameworks in Post-War States. *International Journal of Economic Studies*, t. 14, n. 1, 196–210. <https://doi.org/10.31181/ijes1412025196>
19. IMF Staff. Ukraine: Extended Fund Facility Review and Fiscal Policy Priorities for Recovery. (2026). IMF Country Report. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2026/058/article-A000-en.pdf>
20. Shalashna, A.O. (2023). Financial and budgetary policy as an instrument of socio-economic development of the country. *University Economic Bulletin*, 58, 17–23. <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2023-58-17-23> [in Ukrainian].

The article was received by the editors 01.04.2026.

The article is recommended for printing 02.05.2026.

Published 30.05.2026.